

Ert dnr Fi 2016/02568/K

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över remiss av betänkandet Regional indelning – tre nya län, (SOU 2016:48)

Kommunstyrelsen i Piteå kommun beslutade 26 oktober 2016 § 228 att avge följande yttrande:

Sammanfattning

Piteå kommun tillstyrker i huvudsak Indelningskommitténs delbetänkande och förslag i till ny indelning som syftar till att möjliggöra bildandet av nya resursstarka och mer jämnstarka län och landsting.

Piteå kommuns bedömning är att det ska ske från tidigast möjliga tidpunkt, dvs från 1 januari 2019.

Piteå kommun anser det som önskvärt att statsförvaltningen organiseras med samma geografiska indelning som den nya länsindelningen.

Piteå kommun är tveksam till namnförslaget för nya länet till Norrlands län.

Piteå kommun anser att särskilda krav måste ställas på staten så, att detta nya stora län får lika goda kommunikationsmöjligheter som övriga landet. Ett färdigställande av Norrbotniabanan är särskilt betydelsefullt.

Piteå kommun delar inte utredningens bedömning avseende kostnadsutjämningsystemet utan anser att det finns behov av översyn avseende denna variabel i kostnadsutjämningsystemet då befolkningsprognosen för det nya länet på sikt innebär en relativ minskning av befolkningen jämfört med övriga Sverige.

Piteå kommun delar utredningens bedömning om att en läns- och landstingsindelning är positivt för demokratin. Piteå kommun vill dock särskilt framhålla att storleken på parlamentet har stor betydelse för att möjliggöra representation av förtroendevalda från merparten av kommunerna i det nya länet och då särskilt från de mindre inlandskommunerna.

Piteå kommun bedömer att det är av stor vikt att det nya parlamentet huvudsakligen möts fysiskt, varför det tål att påpekas behovet av goda kommunikationsmöjligheter. Men Piteå kommun bedömer även att det finns goda möjligheter för de förtroendevalda att fullgöra sitt uppdrag genom de olika tekniklösningarna som bereds om det bedöms vara funktionellt.

Piteå kommuns anser därav att den statliga närvaron med olika funktioner ska finnas lokaliserade i alla nuvarande län och att staten ska säkerställa att de funktioner som finns hos Länsstyrelsen ska samordnas och decentraliseras i olika funktioner enligt den nuvarande länsindelningen

Piteå kommun bedömer att det kan finnas behov av en översyn av kultursamverkansmodellen för att säkerställa den regionala och lokala kulturverksamhetens närvaro.

Piteå kommun bedömer att det är väsentligt att det i varje region finns ett Universitetssjukhus för att säkerställa högspecialiserad sjukvård i regionen. Umeå Universitetssjukhus är viktigt för det nya länet och landstinget.

Bildandet av ett län för norra Sverige

Piteå kommun tillstyrker i huvudsak Indelningskommitténs delbetänkande och förslag till ny indelning av Sverige som syftar till att möjliggöra bildandet av nya resursstarka och mer jämnstarka län och landsting.

Piteå kommuns bedömning är att det ska ske från tidigast möjliga tidpunkt, dvs från 1 januari 2019.

Det föreslagna nya länet för norra Sverige bedöms av Piteå kommun vara den mest långsiktig hållbara lösningen då det i det inom det nya länet finns en gemensam kulturell identitet som bas som möjliggör den nya regionen/länets legitimitet hos medborgarna. Legitimiteten hos medborgarna för det nya länet är av avgörande betydelse för att det nya länet ska få önskad effekt och genomslag.

Piteå kommuns anser därav att den statliga närvaron med olika funktioner ska finnas lokaliserade i alla nuvarande län och att staten ska säkerställa att de funktioner som finns hos Länsstyrelsen ska samordnas och decentraliseras i olika funktioner enligt den nuvarande länsindelningen.

Länsstyrelsens geografiska organisation är unik i den statliga förvaltningen. Piteå kommun anser det som önskvärt att statsförvaltningen, med alla sina verk och myndigheter, organiseras med samma geografiska indelning som den nya länsindelningen.

Piteå kommuns delar bedömningen att befolkningsunderlaget är en viktig parameter för att tillförsäkra att länen blir tillräckligt starka vad gäller skatteunderlag, ekonomisk bärighet och utvecklingskraft. Den asymmetri, som nu gäller för hur regioner är organiserade, medför en stor obalans mellan regionerna vilket innebär att likvärdighetsprincipen allvarligt försvagas.

Piteå kommun vill särskilt uppmärksamma det faktum att det nya länet gränsar mot två nationer, varav ett ingår i EU och ett står utanför, vilket innebär särskilda förutsättningar och utmaningar.

Namn på länet och lokalisering av residensstad

Piteå kommun är tveksam till utredningens namnförslag för det nya till Norrlands län, detta då alla landskap som idag ingår i Norrland inte kommer att ingå i det nya länet.

Utredningen föreslår att någon av nuvarande residensstäder dvs Härnösand, Östersund, Umeå och Luleå som kommer att ingå i Norrlands län ska vara residens stad. Piteå kommun tillstyrker den bedömningen. Piteå kommun anser samtidigt att länens uppgifter ska spridas till fler orter än själva residensstaden och vill påminna om att lokalisering av funktioner till såväl kust som inlandsregionen är av vikt.

Transporter och kommunikation

Det nya länet kommer geografiskt bli lika stort som de övriga fem länen tillsammans. Piteå kommun anser därför att särskilda krav måste ställas på staten så att detta nya stora län får lika goda kommunikationsmöjligheter som övriga landet. Det förutsätter en infrastruktur som möjliggör ett effektivt resande inom regionen. Färdigställande av Norrbotniabanan är särskilt betydelsefullt. Norrbotniabanan innebär den största strukturella förändringen på över hundra år i norra Sverige och är ur ett samhällsnyttoperspektiv av yttersta betydelse för regionen, nationen och EU.

För att det nya länet ska fungera ur ett arbetsmarknadsregionsperspektiv är det av yttersta vikt att det föreligger fungerande kommunikationsmöjligheter och sammanlänkningar med de olika arbetsmarknadsområden som finns inom länet.

Demokratiska aspekter och organisation

Förutsättningarna för demokratin och det politiska systemet påverkas enligt utredningen positivt genom den föreslagna nya läns- och landstingsindelningen. Detta genom att fler beslut kommer att fattas av direktvalda politiker i fullmäktige eller i nämnder och färre verksamheter kommer styras genom indirekt valda samverkansorgan.

Piteå kommun delar utredningens bedömning om att en läns- och landstingsindelning är positivt för demokratin. Piteå kommun vill dock särskilt framhålla att storleken på parlamentet har stor betydelse för att möjliggöra representation av förtroendevalda från merparten av kommunerna i det nya länet och då särskilt från de mindre inlandskommunerna.

Det är av stor vikt att det nya parlamentet huvudsakligen möts fysiskt, varför det tål att påpekas behovet av goda kommunikationsmöjligheter. Men Piteå kommun bedömer även att det finns goda möjligheter för de förtroendevalda att fullgöra sitt uppdrag genom de olika teknisklösningarna som bereds om det bedöms vara funktionellt.

Det nya länets kommuner har mycket olika förutsättningar genom att en stor andel av kommunerna har en låg och minskade befolkning. Piteå kommun framhåller vikten att det nya länet utvecklar samverkansmodeller med varje kommun, inom länet, som oavsett storlek, har en lokal styrka och roll för att tillförsäkra legitimitet och dialog.

För att klara det viktiga och stora samhällsuppdraget som åligger en kommun bedömer Piteå kommun att det finns ett behov av att utveckla samverkansformerna mellan kommuner exempelvis genom förenklade regelverk. Detta för att enklare kunna samnyttja de olika resurserna inom och mellan kommunerna.

Kostnadsutjämningsystemet

Ett utredningsdirektiv var att analysera om det fanns behov av att lämna förslag på författningsändringar som innebär att landstinget kan kompenseras vid sammanläggning på motsvarande sätt som det sker för kommunerna. I det nuvarande systemet för landsting uppdateras inte variabel för kompensation avseende merkostnader pga. långa avstånd och spridd befolkning. Utredningens bedömning är att en ny landstingsindelning inte föranleder någon förändring i variabeln i kostnadsutjämningsystemet.

Piteå kommun delar inte utredningens bedömning utan anser att det finns behov av översyn avseende denna variabel i kostnadsutjämningsystemet då befolkningsprognosen för det nya länet på sikt innebär en relativ minskning av befolkningen jämfört med övriga Sverige.

Piteå kommun bedömer också att det kan finnas skäl till en utreda skattebasen för regionalt stöd från staten.

Näringslivsstrukturen

Piteå kommuns bedömning är att det är viktigt och nödvändigt med ny regionindelning så att olika samhällsliga institutioners gemensamma nytta ska nå största möjliga effekt för ett sammanhållet likvärdigt land.

Beskrivningen i utredningen av näringslivsstrukturen i länen betonar väl de likheter och styrkor som finns när det gäller detta perspektiv. Piteå kommun vill dock särskilt betona hela den viktiga basindustrin, där besöksnäringen ingår, i Norrbotten, Luleå Tekniska Universitet och Musikhögskolan i Piteå som är en del av Luleå Tekniska Universitet. Luleå Tekniska Universitet är viktig så att det i regionen kan bedrivas forskning och utvecklingsarbete som i sin tur är av stor betydelse för utvecklingen av näringslivet.

Kultur

Kultursamverkansmodellen innebär att landstingen har ansvaret sedan 2009 att fördela vissa statliga medel till regional och lokal kulturverksamhet. Inom ramen för modellen utarbetar landstingen regionala kulturplaner som sedan utgör grund för Statens kulturråds länsvisa fördelning av medel. Genom bildandet av det nya länet och landstinget är det viktigt att kultursamverkansmodellen tillgodoser samma regionala och lokala kulturnärvaro som den nuvarande länsindelningen innebär.

Hälsa- och sjukvård

Utredningens bedömning är att sammanläggning av de fyra nordligaste länen kan medföra bestående fördelar för hälso- och sjukvården genom att hälso- och sjukvården ges en större geografisk bas och bättre förutsättningar för en välfungerande vårdstruktur, som förbättrar möjligheten till balans mellan verksamhet och ekonomi. Genom en sammanslagning är utredningens bedömning att den centrala administrationen kommer att kunna centraliseras och därmed innebära kostnadsbesparingar som kan användas till direkt vårdverksamhet.

Piteå kommun bedömer att det är väsentligt att det i varje region finns ett Universitetssjukhus för att säkerställa högspecialiserad sjukvård i regionen. Umeå Universitetssjukhus är viktigt för det nya länet och landstinget.

Piteå kommun

Peter Roslund
Kommunstyrelsens ordförande